

Asia: VN/1230/2026

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Perheenyhdistämisen odotusaikaa koskeva ehdotus

Aalto-yliopiston ylioppilaskunta ei kannata perheenyhdistämisen odotusaikaa. Hallituksen esityksellä olisi merkittäviä negatiivisia vaikutuksia kansainvälisten opiskelijoiden hyvinvointiin, opintojen etenemiseen ja integroitumiseen Suomeen. Perheen tuominen Suomeen on vahva indikaattori sitoutuneisuudesta Suomeen ja Suomeen jäämisestä valmistumisen jälkeen. Korkeasti koulutettujen osaajien pitäminen tulisi nähdä positiivisena asiana.

On ongelmallista kohdella kaikkia kansainvälisiä opiskelijoita riskinä ja niputtaa hyvin erilaisissa elämäntilanteissa olevat ihmiset yhdeksi ryhmäksi. Tapauskohmainen harkinta tulee säilyttää. Lakiesitykseen tulee vähintään sisällyttää poikkeustapaukset tilanteissa, joissa opiskelijan tai perheen toimeentulo voidaan luotettavasti varmistaa, tai joissa esimerkiksi puolisoilla on palkkatuloja.

On tärkeää tunnistaa, että lakimuutos on ristiriidassa hallituksen omien tavoitteiden kanssa. Hallitus tavoittelee koulutusperäisen maahanmuuton lisäämistä, mutta tämä esitys heikentää Suomen vetovoimaa ja maakuva. Suomi tarvitsee kipeästi kansainvälisiä osaajia ja kilpailee heistä muiden OECD maiden kanssa. Perheenyhdistämisen rajoittaminen tekee Suomesta vähemmän houkuttelevamman vaihtoehdon.

Ulkomaalaislain ja tutkija- ja opiskelijalain soveltamista koskeva ehdotus

Suhtaudumme ehdotukseen varauksella. Tuemme tavoitetta alaikäisten ja muiden hakijoiden suojelemisesta hyväksikäytöltä ja haavoittuvaan asemaan joutumiselta, mutta on tärkeää, että hylkäysperusteiden laajentaminen ei johda riskiperusteiseen yleistämiseen. Esityksessä todetaan, että "oleskelulupahakemuksiin sovellettaisiin ulkomaalaislain oleskelulupahakemuksen

hylkäämisperusteita koskevaa yleistä sääntelyä”. Tämä voi johtaa kielteisiin tilanteisiin, jos opiskelijaperheiden erityispiirteitä ei oteta huomioon tapauskohtaisesti konkreettisten todisteiden avulla.

Vastustamme ehdotusta käsittelyajan pidentämisestä 90 päivästä 9 kuukauteen perhesidehakemusten yhdenmukaistamisen nimissä, koska se lisäisi opiskelijoiden perheiden epävarmuutta hallinnollisen odottelun vuoksi. Vuoden 2025 lainsäädäntö, jolla Migrin henkilöstömäärää leikataan noin 25 prosentilla, on jo pidentänyt odotusaikoja, eikä tämä lainsäädäntö korjaa resurssien huonoa kohdentamista. Näkemyksemme mukaan tärkeä ratkaisu perheiden suojelemiseksi ei saisi olla käsittelyaikojen lakisääteinen pidentäminen, vaan pikemminkin viranomaisresurssien kohdentaminen hyväksikäytön estämiseksi ja hakemusten ruuhkautumisen purkamiseksi, että järjestelmä ei lisää päätöksenteon epätasa-arvoisuutta.

Kielitaitoedellytystä koskeva ehdotus

Kielitaidon tarkastamisen tulee säilyä korkeakouluilla, jotka tuntevat tutkinto-ohjelman aidot kielivaatimukset. Suomea tai ruotsia ei tule vaatia oleskeluluvan saamiseksi englanniksi opetettavissa tutkinto-ohjelmissa.

Toimeentuloedellytystä koskevaa asetuksenantovaltuutussäännöstä ja sen perusteella säädettävää valtioneuvoston asetusta koskeva ehdotus

On tärkeää, että Suomeen saapuvilla kansainvälisillä opiskelijoilla on realistiset tiedot Suomen elinkustannuksista ja varat Suomessa asumiseen. Esityksessä todetaan, että opiskelijan ja opiskelijan perheenjäsenen oleskeluluvan myöntämisen edellytyksenä olevan toimeentulovaatimuksen euromäärästä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Näemme tämän mahdollistavan joustavan sääntelyn, mutta myös riskin liian nopeista ja kohtuuttomista kiristyksistä.

Toimeentuloedellytykset tulee pitää kohtuullisena ja tarpeeksi joustavana, ja näissä tulee ottaa huomioon myös esimerkiksi stipendit. Tarpeettoman korkea toimeentuloedellytys saattaa sulkea pois menestyviä opiskelijoita, jotka pystyisivät integroitumaan Suomeen.

Muuta lausuttavaa esityksestä

Koulutusperustaisen maahanmuuton tulee olla inhimillistä ja tarkoituksenmukaista. Näemme, että kansainvälisten opiskelijoiden haasteisiin voidaan puuttua tehokkaammin muilla keinoin kuin rajoittamalla perheenyhdistämistä tai kiristämällä lupaehtoja.

Esityksessä on tunnistettu myös tarve tarkastella kansainvälisten opiskelijoiden koulutukseen hakeutumisessa käytettävien agenttien toimintaa sekä siihen liittyviä epäkohtia, mikä on AYY:n näkökulmasta oikea suunta. Villit ja valvomattomat koulutusagentit ovat ongelmallisia ja niiden toimintaa tulee säännellä tarkemmin. Korkeakoulujen on tehtävä vastuullista markkinointia ja odotustenhallintaa. Kansainväliset opiskelijat tulee tunnistaa arvokkaana ja monimuotoisena ihmisryhmänä.

Martikainen Rico
Aalto-yliopiston ylioppilaskunta